

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОЕКТ

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Третій (освітньо-науковий) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Доктор філософії

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 211 Ветеринарна медицина

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 21 Ветеринарна медицина

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ – Доктор філософії з ветеринарної медицини

*Пропонуємо до обговорення проєкт змін
та доповнень до освітньо-наукової
програми «Ветеринарна медицина»
Зауваження та пропозиції надсилати за
адресою slusarenkodmitriy@gmail.com*

Харків – 2022

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з НІР та євроінтеграції

Михайлов В.М.

«__» _____ 20__ р.

Розглянуто на засіданні вченої ради

факультету ветеринарної медицини

(протокол № __ від «__» _____ 2022 р.)

Декан ФВМ

Цимерман О.О.

Розглянуто на засіданні Ради молодих

вчених ХОДА

(протокол № __ від «__» _____ 2022 р.)

Голова Ради молодих вчених ХОДА

_____ **О.В. Мандич**

Розроблено на основі НРК та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти № 261 від 23.03.2016 року з урахуванням рекомендацій листа МОН України №1/9-239 від 28.04.2017 робочою групою у складі:

Слюсаренко Дмитро Вікторович – доктор ветеринарних наук, завідувач кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології Державного біотехнологічного університету.

Кібкало Дмитро Вікторович - доктор ветеринарних наук, професор кафедри внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин Державного біотехнологічного університету.

Яценко Іван Володимирович – доктор ветеринарних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, магістр права, завідувач Бюро судово-ветеринарних досліджень, професор кафедри санітарії, гігієни та судової ветеринарної медицини Державного біотехнологічного університету.

Куц Микола Миколайович – доктор ветеринарних наук, професор кафедри нормальної та патологічної морфології Державного біотехнологічного університету.

Тимошенко Ольга Павлівна - доктор біологічних наук, професор кафедри внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин Державного біотехнологічного університету.

Федоренко Сергій Якович - доктор ветеринарних наук, професор кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології Державного біотехнологічного університету.

Пономаренко Генадій Володимирович - кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри епізоотології та мікробіології Державного біотехнологічного університету.

Мазаний Олексій Володимирович - кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри фармакології та паразитології тварин Державного біотехнологічного університету.

Уляницька Анастасія Юрївна - кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри кафедри нормальної та патологічної морфології Державного біотехнологічного університету.

Рецензії-відгуки стейкхолдерів:

Оробченко Олександр Леонідович – завідувач лабораторії токсикологічного моніторингу Національного наукового центру «Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини», доктор ветеринарних наук, старший науковий співробітник.

Сімакова–Єфреян Елла Борисівна – заступник директора з наукової роботи, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 211- «Ветеринарна медицина»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого начального закладу та структурного підрозділу	Державний біотехнологічний університет, факультет ветеринарної медицини
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Третій (освітньо-науковий) рівень Доктор філософії з ветеринарної медицини
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Ветеринарна медицина»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	PhD доктор філософії, 50 кредитів ЄКТС, термін навчання – 4 роки
Наявність акредитації	Ліцензія наказ від 19.07.2016 р. № 856
Цикл / рівень	8 рівень Національної рамки кваліфікацій України 8 рівень Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF LLL) Третій цикл Європейського простору вищої освіти (HPFQ ENEA)
Передумови	Умови вступу визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють питання підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах.
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До повного завершення періоду навчання або наступного оновлення програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://btu.kharkov.ua
2. Мета освітньо-наукової програми	
Забезпечення теоретичної і практичної підготовки фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері ветеринарної медицини, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.	
3 – Характеристика освітньо-наукової програми	
Форми навчання	Обмеження щодо форм навчання відсутні
Опис предметної області	<i>Об'єкт діяльності:</i> дослідження закономірностей і розроблення науково-практичних основ, методів і підходів щодо лікування та профілактики захворювань тварин <i>Цілі навчання:</i> формування професійних, науково-дослідницьких та освітянських компетентностей, необхідних для інноваційної професійної, науково-дослідницької і освітянської діяльності та впровадження сучасних технологій у ветеринарній медицині. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> концептуальні та методологічні знання, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та інновацій у галузі ветеринарної медицини та на межі галузей знань. <i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові сучасні методи, методики та методології започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з

	дотриманням належної академічної доброчесності з метою розв'язання значущих проблем у сфері ветеринарної медицини, розширення та удосконалення вже існуючих знань і професійних практик, критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей. <i>Інструменти та обладнання:</i> Інструменти, обладнання устаткування та інші сучасні пристрої і прилади, необхідні для клінічного і лабораторного дослідження стану здоров'я тварин, різних біологічних субстратів за спеціальністю «Ветеринарна медицина» відповідно до напряму досліджень, спеціалізоване програмне забезпечення. <i>Ключові слова:</i> благополуччя тварин, діагностика, лікування хвороб тварин, профілактика, ветеринарна медицина, дослідження впливу методів лікування, економічна ефективність, рентабельність, технологічне обладнання, наукові дослідження.
Особливості програми	Забезпечення теоретичної і практичної підготовки фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері ветеринарної медицини, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Академічні права випускників	Успішний захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії дає право претендувати на вступ до докторантури.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Дослідницька та викладацька діяльність у сфері ветеринарної медицини. Адміністративна та управлінська діяльність у сфері ветеринарної медицини, безпечності та окремих показників якості харчових продуктів і кормів, контролю за дотриманням санітарного законодавства. Посади згідно класифікатора професій України. Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник) малого промислового підприємства (фірми) (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і тощо) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4), головний лікар ветеринарної медицини (1237.1), лікар ветеринарної медицини (2223.2), лікар ветеринарної медицини з безпеки та якості сільськогосподарських і харчових

	продуктів (2223.2), лікар ветеринарної медицини з гігієни та санітарії (2223.2), лікар ветеринарної медицини м'ясопереробних підприємств (2223.2), начальник (заступник) Головного управління Держпродспоживслужби області (міста, району) (1229.3), головний інспектор державного контролю (1229.1), головний державний аудитор (1229.1), молодший науковий співробітник (ветеринарна медицина) (2223.1), науковий співробітник (ветеринарна медицина) (2223.1), викладач вищого навчального закладу (2310.2), завідувач лабораторії (1229.4). Місце працевлаштування. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), Головні управління Держпродспоживслужби області (міста, району), установи та заклади, підпорядковані Міністерству освіти і науки України; заклади вищої освіти різних типів та форм власності, науково-дослідні установи України.
Подальше навчання	Навчання впродовж життя як в Україні, так і за кордоном для підвищення кваліфікації та вдосконалення управлінсько-адміністративної, наукової, дослідницької, педагогічної чи іншої діяльності, отримання грантів, стипендій тощо. Здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальністю «Ветеринарна медицина».
5- Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентсько-центроване проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, самостійного вивчення на основі підручників, посібників, періодичних наукових видань, використання мережі Інтернет. Підхід до викладання та навчання передбачає: - впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-зорієнтований підхід і розвиток мислення у аспірантів (здобувачів); - тісна співпраця аспірантів (здобувачів) зі своїми науковими керівниками; - підтримка та консультування аспірантів (здобувачів) з боку науково-педагогічних та наукових працівників Державного біотехнологічного університету і галузевих науково-дослідних інститутів, у тому числі забезпечуючи доступ до сучасного обладнання; - залучення до консультування аспірантів (здобувачів) визнаних фахівців-практиків в галузі управління та адміністрування; - інформаційну підтримку щодо участі аспірантів (здобувачів) у конкурсах на одержання наукових стипендій, премій, грантів (у тому числі у міжнародних); - надання можливості аспірантам (здобувачам) приймати участь у підготовці наукових проектів на конкурси Міністерства освіти і науки України; - безпосередня участь у виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт.
Оцінювання	Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного та підсумкового контролю. <i>Поточний контроль</i> знань здобувачів вищої освіти

	ступеня доктора філософії проводиться в усній та письмовій формах (опитування, тестування, розв'язування ситуаційних задач). <i>Підсумковий контроль</i> успішності навчання аспіранта (здобувача) проводиться у формі іспиту, заліку, звітів. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами. Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) є належним чином оформлений за результатами наукових досліджень рукопис дисертації, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

6. Перелік компетентностей доктора філософії

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері ветеринарної медицини, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі ветеринарної медицини на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність працювати у міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики. СК2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з ветеринарної медицини та дотичних до неї напрямів. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері ветеринарної медицини та дотичні до неї міждисциплінарні проекти. СК4. Здатність вести наукові дискусії на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати свою наукову позицію з дотриманням норм наукової етики і академічної чесності. СК5. Здатність визначати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, а також розуміти призначення та застосовувати необхідне професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів, біологічних субстратів, судово-ветеринарної експертизи, гарантування безпечності та якості харчових продуктів, тощо відповідно до обраного напрямку та

	поставленої мети. СК6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. СК7. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики ветеринарної медицини, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

7. Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах програмних результатів навчання (далі ПРН).

Кінцеві, підсумкові, інтегративні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки.

ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій.

ПРН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

ПРН3. Формулювати і перевіряти наукові гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання систем і процесів у сфері ветеринарної медицини.

ПРН4. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у ветеринарній медицині та дотичних до неї суміжних напрямках.

ПРН5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямків з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН7. Розробляти та реалізовувати наукові й інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми ветеринарної медицини з дотриманням норм біоетики, біобезпеки та професійної етики, врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

ПРН8. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарної медицини та у викладацькій практиці.

ПРН9. Визначати та застосовувати комплекс необхідних сучасних клінічних, інструментальних та лабораторних методів і методик, професійне обладнання, інструментарій, реактиви тощо, необхідні для проведення досліджень стану здоров'я та благополуччя тварин різних видів і класів; розуміти логічну послідовність дій під час проведення судово-ветеринарної експертизи та вміти оформляти відповідну документацію; гарантувати безпечність та якість харчових продуктів, кормів; забезпечувати контроль і обіг

побічних продуктів тваринного походження та різних біологічних субстратів тощо відповідно до обраного напрямку дослідження та поставленої мети.

ПРН10. Застосовувати загальні принципи та методи природничих наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері ветеринарної медицини.

ПРН11. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері ветеринарної медицини, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми і система внутрішнього забезпечення якості освіти	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний персонал відповідає вимогам чинного законодавства України. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої програми, є співробітниками академії, відповідальні за курси мають науковий ступінь і вчене звання та підтверджений рівень наукової і професійної активності. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» забезпечується підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників не менше, ніж один раз на п'ять років.
Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу (навчальні приміщення, бібліотеки, науковий парк, спеціалізовані кабінети, комп'ютерні класи, навчальні лабораторії, мультимедійне обладнання тощо) відповідає вимогам до проведення лекційних і практичних занять, у т. ч. в дистанційному режимі. В академії є локальні комп'ютерні мережі з доступом до мережі Інтернет. Наявність спеціалізованого програмного забезпечення та необхідний відкритий доступ до Інтернет – мережі в спеціалізованих комп'ютерних класах кафедр дозволяє набути здобувачам необхідних компетентностей та навичок. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, спортивні зали та відкриті спортивні майданчики, тренажерні зали, медичний комплекс), кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.
Інформаційне та навчальне методичне забезпечення, система внутрішнього забезпечення якості освіти	Визначені та легітимізовані у документах: Законі України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національний стандарт України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2009. Офіційний веб-сайт http://btu.kharkov.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову та виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Належна забезпеченість бібліотеки підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного профілю, доступ до мережі Інтернет, авторських розробок професорсько-викладацького складу. Вимоги щодо проведення лекційних та практичних занять науково-педагогічними працівниками визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в ДБТУ та іншими внутрішніми положеннями. Навчально-методичне забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам і включає: освітні програми, які затверджені у визначеному порядку і підлягають

	перегляду один раз на п'ять років, вміщують опис загальних та фахових програмних компетентностей та результатів навчання; засоби діагностики якості вищої освіти; навчальний план, затверджений у вищезазначеному порядку; навчально-методичне забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану: типових і робочих навчальних програм дисциплін, лекційного комплексу, плани семінарських та практичних занять, методичні вказівки і тематики курсових проектів; пакети контрольних завдань для перевірки знань з навчальних дисциплін загальної, галузевої та фахової підготовки; програми всіх видів практик, методичні вказівки щодо виконання методичних робіт; дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів; критерії оцінювання знань та вмінь здобувачів. Наявна внутрішньовузівська система «антиплагіат». Оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників здійснюється на підставі положення про рейтингову систему оцінки діяльності працівників академії. Наявна автоматизована інформаційна система MOODLE. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників академії здійснюється відповідно до законодавства.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Передбачає можливість національної кредитної мобільності за певними навчальними модулями, що забезпечують набуття загальних та фахових компетентностей.
Міжнародна кредитна мобільність	Мобільність студентів можлива на підставі партнерської угоди про співробітництво із зарубіжними університетами про участь у міжнародних освітніх програмах, які дають можливість: одержати програмні базові компетенції та додаткові знання у суміжних галузях науки; набути практичних навиків при виробничо-технологічному стажуванні, удосконалювати рівень володіння іноземною мовою; ознайомитися із зарубіжною культурою, історією, одержати диплом зарубіжного університету та диплом ДБТУ.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Освітньо-наукова програма без особливостей. Передбачає володіння мовами на достатньому рівні.

10. Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практика, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Іноземна мова за науковим професійним спрямуванням	6	залік, іспит
ОК 2	Філософія наукових досліджень	4	іспит
ОК 3	Педагогіка та професійна етика у вищій школі	2	залік
ОК 4	Методологія наукових досліджень та презентація наукових результатів	2	іспит
ОК 5	Управління науковими проектами та інтелектуальна власність	2	залік
ОК 6	Інформаційні технології у науковій діяльності	2	залік
ОК 7	Новітні наукові тенденції у ветеринарній медицині	6	залік, іспит
	Всього	24	
Вибіркові компоненти			
Вибіркові компоненти загальної підготовки (обрати 6 кредитів)			
ВК 1	Іноземна мова: застосування граматичних конструкцій	3	залік
ВК 2	Іноземна мова: удосконалення навичок усного спілкування	3	залік
ВК 3	Регіональні аспекти соціокультурних процесів	3	залік
ВК 4	Філософія глобалізації та комунікації	3	залік
ВК 5	Філософія трансдисциплінарних досліджень	3	залік
ВК 6	Соціальна адаптація та особистісний ріст	3	залік
Вибіркові компоненти професійної підготовки (обрати 9 кредитів)			
ВК 7	Сучасні аспекти анестезіології свійських тварин	3	іспит
ВК 8	Сучасні епізоотичні та епідеміологічні тенденції розробки заходів діагностики, профілактики та боротьби із зооантропонозами	3	іспит
ВК 9	Судово-ветеринарна танатологія	3	іспит
ВК 10	Фізіологія і патологія розмноження дрібних тварин	3	іспит
ВК 11	Сучасні методи діагностики паразитарних хвороб риб і бджіл	3	іспит
ВК 12	Онкопатологія тварин	3	іспит
ВК 13	Патобіохімічні механізми розвитку внутрішніх хвороб тварин	3	іспит
	Всього	9	
	Всього вибіркового компонента	15	
ОПК 1	Педагогічна практика	3	
	Екзаменаційні сесії	5	
	Підготовка та написання дисертації	3	
	Всього обов'язкових компонентів	35	
	Загальний обсяг	50	

11. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Результатом навчання аспіранта (здобувача) є належним чином оформлений, відповідно до вимог чинного законодавства, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації. Всі кваліфікаційні роботи перед початком прилюдного захисту перевіряються на плагіат та представляються на офіційному сайті ВНЗ.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертаційна робота доктора філософії є важливою складовою навчального процесу і самостійної дослідницької діяльності. На дисертаційну роботу доктора філософії за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії вести самостійні наукові дослідження, вирішувати прикладні завдання, здійснювати узагальнення результатів у вигляді власного внеску у розвиток сучасної науки і практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису. Дисертаційна робота має відповідати всім вимогам, встановленим законодавством.

12. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ЗВО функціонує система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм (не менш ніж 1 раз на 4 роки);
3. Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на офіційних стендах та в будь-який інший спосіб;
4. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації наукових досліджень аспірантів (здобувачів) третього (освітньо-наукового) рівня;
6. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітньо-науковим процесом;
7. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
8. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
9. Забезпечення інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ЗВО може бути оцінена Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до стандарту вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня освіти, ступеня вищої освіти – доктор філософії, галузі знань – 21 Ветеринарна медицина; спеціальності – 211 Ветеринарна медицина

Таблиця 1. Матриця відповідності визначених Стандартом вищої освіти компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння/Навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань ,що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність та автономія АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення наукової діяльності
		Загальні компетенції		
ЗК1	Зн1	Ум1, Ум3	К1	АВ1
ЗК2	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1

ЗК3	ЗН1	УМ3	К1	АВ2
ЗК4	ЗН1	УМ1, УМ2	К1, К2	АВ2
Спеціальні (фахові) компетенції				
СК1	ЗН1	УМ1	К1	АВ1, АВ2
СК2	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1, К2	АВ1, АВ2
СК3	ЗН1	УМ1, УМ2	К1	АВ1
СК4	ЗН1	УМ2, УМ3	К1, К2	АВ1
СК5	ЗН1	УМ1, УМ3	К1	АВ1, АВ2
СК6	ЗН1	УМ1, УМ3	К1, К2	АВ2
СК7	ЗН1	УМ1, УМ3	К1	АВ1, АВ2

Таблиця 2. Матриця відповідності визначених Стандартом вищої освіти результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності										
	Інтегральна компетентність										
	Загальні компетентності				Спеціальні компетентності						
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7
ПРН1	+	+		+	+	+			+	+	+
ПРН2	+			+		+		+			
ПРН3	+	+	+		+	+			+	+	+
ПРН4	+	+	+		+	+	+		+	+	+
ПРН5	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН6	+	+	+		+	+			+	+	+
ПРН7	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН8	+		+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН9	+	+	+		+	+				+	
ПРН10	+	+	+		+	+			+	+	+
ПРН11	+	+	+			+		+		+	+

Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» у редакції від 25.06.2019 р.
4. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
5. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».
6. Наказ МОН України від 19.02.2015 № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».
7. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».
8. Наказ Міністерства освіти України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254.
9. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 листопада 2014 р. № 1361 «Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003:2010» (зміна № 2).
10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Документ va327609-10, редакція від 15.02.2019.
11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.);
12. Области образования и профессиональной подготовки 2013 (МСКО-О 2013): Сопроводительное руководство к Международной стандартной классификации образования 2011. – Институт статистики ЮНЕСКО, 2014. – Режим доступа: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/iscd-f-2013-fields-of-education-training-2014-rus.pdf>.

Інші рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.